MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta ta' l-24 ta' Novembru, 2010

Rikors Numru. 869/2010

Mario **CAMILLERI** u Younnis Camilleri

vs

Joseph **AMATO**

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors imressaq mill-eżekutati Joseph, Kathleen u Luċia Teresa Amato fl-1 ta' Settembru, 2010, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, talbu li (i) din il-Qorti tħassar il-Mandat ta' Sekwestru fuq imsemmi għall-finijiet tal-artikolu

836(1)(ċ),(d), (e) u (f) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; u (ii) tikkundanna lill-intimati eżekutanti jħallsu penali kif maħsub fl-artikolu 836(8)(b)(ċ) u (d) tal-istess Kodiċi;

Rat id-degriet tagħha tas-6 ta' Settembru, 2010, li bih ordnat in-notifika lill-intimati eżekutanti bi żmien għan-Nota bħala tweġiba għat-talbiet tal-eżekutati;

Rat in-Nota mressqa mill-intimati eżekutanti fil-15 ta' Ottubru, 2010, li biha u għar-raġunijiet hemm minnhom imsemmijin qalu li ma hemm l-ebda raġuni tajba għaliex it-talbiet tal-eżekutati jmisshom jintlaqgħu;

Rat l-atti kollha tar-rikors u tal-Mandat li għalih jirreferi;

Ikkunsidrat:

Illi din hija proċedura taħt l-artikolu 836(1) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta għat-tħassir ta' Mandat kawtelatorju. Minbarra dan, ir-rikorrenti eżekutati qegħdin jitolbu wkoll li l-Qorti tikkundanna lill-intimati eżekutanti biex iħallsu penali skond l-artikolu 836(8);

Illi mill-fatti ewlenin rilevanti għall-kwestjoni jirriżulta li fis-27 ta' Jannar, 2010, l-eżekutanti talbu u kisbu l-ħruġ tal-Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju kontra l-eżekutati għas-somma ta' mija u għoxrin elf euro (€ 120,000) b'ħarsien ta' pretensjonijiet dwar "rifużjoni ta' flus ġja mħallas, kif ukoll kumpens u ħlas ta' danni sofferti mill-aġir tal-intimati". Il-Mandat inħareġ lil sitt sekwestratarji, fil-biċċa l-kbira minnhom banek lokali, dak inhar stess li ntalab il-ħruġ tiegħu. L-intimati ħarġ l-imsemmi mandat b'ħarsien ta' pretensjonijiet li huma għandhom fil-konfront tal-eżekutati f'kawża li huma fetħu fl-2008[1];

Illi għal dak li jirrigwarda l-konsiderazzjonijiet ta' dritt ta' min iżomm quddiem għajnejh li, kif ingħad bosta drabi fi proċeduri bħal dawn, l-istħarriġ li għandha tagħmel il-Qorti

[1] Rik Nru. 769/08JRM imħollija għas-smigħ tat-2.12.2010

huwa biss wieħed *prima facie* u dan għaliex il-mertu jmissu jiġi mistħarreġ fil-kawża proprja bejn il-partijiet. Għalhekk, hija l-fehma tal-Qorti li m'huwiex meħtieġ li tifli fil-mertu l-kwestjonijiet li nqalgħu bejn il-partijiet u li wasslu għall-ħruġ tal-Mandat;

Illi l-istħarriġ meħtieġ fi proċedura bħal din huwa marbut ma' eżami x'aktarx formali tal-att li tiegħu qiegħed jintalab it-tħassir. Il-Qorti għandha tistħarreġ li r-rekwiżiti mitluba mil-liġi għall-ħruġ tal-Mandat jidhru mill-att innifsu u li dan ma nħariġx b'mod abbużiv[2];

Illi f'dan il-każ ir-rikorrenti eżekutati jibni t-talbiet tagħhom fuq erba' (4) kawżali:

A) <u>L-eżistenza ta' garanzija xierqa oħra biex tagħmel tajjeb għall-pretensjoni ta' min talab il-ħruġ tal-Mandat</u> [Art. 836(1)(ċ)]. Fil-każ tal-lum, r-rikorrenti eżekutati ma taw l-ebda ħjiel fiex tikkonsisti tali garanzija. Kemm hu hekk, iż-żewġ raġunijiet waħdanin li huma jġibu 'l quddiem biex isejsu t-talbiet tagħhom huma (a) li l-ħruġ tal-Mandat kien wieħed fieragħ u vessatorju, u (b) li f'kull każ, huma kredituri tal-istess eżekutanti bis-saħħa ta' sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell[3], u dan f'somma li hija akbar mill-ammont mitlub mill-eżekutanti fil-Mandat in kwestjoni;

Illi l-eżekutanti jwarrbu dan ir-raġunament billi jgħidu li dak il-fatt, li kieku seta' kien minnu, ma joħloqx każ ta' garanzija alternativa imma, fl-aqwa ipoteżi, raġuni għal tpaċija;

Illi biex jista' jingħad li teżisti garanzija xierqa oħra li tagħmel tajjeb għall-pretensjoni ta' min talab il-ħruġ tal-Mandat għall-finijiet tal-Artikolu 836(1)(ċ) tal-Kodiċi, irid jintwera li tali garanzija trid tkun tinstab fi ħdan l-istess persuna eżekutata, u dan, ġeneralment, minn stħarriġ tal-ġid li hija jista' jkollha, ukoll jekk tali garanzija hija kostitwita "bil-ħruġ ta' att kawtelatorju ieħor". Kreditu li

---

[2] Kumm GMA**23.6.1994** fil-kawża fl-ismijiet ***Paul Ħili et Dr. Joselle Farruġia noe et*** (mhix pubblikata)
[3] Fit-28.5.2010 fl-atti tal-kawża numru 413/08

jista' jkun dovut lill-persuna eżekutata minn terza persuna ma jammontax bħala garanzija adegwata fil-konfront ta' intimat eżekutat ieħor[4]. Iżda, min-naħa l-oħra, l-biżgħa li l-ġid alternattiv li jitressaq bħala garanzija jista' jintuża mid-debitur eżekutat biex jiggarantixxi xi obbligazzjoni oħra m'għandhiex, waħedha, sservi biex tirrendi dak il-ġid bħala mhux xieraq bħala garanzija alternativa għall-pretensjoni tal-eżekutant[5]. Wara kollox, il-Qorti tista' dejjem torbot lil min iressaq il-garanzija alternativa xierqa biex ma jagħmel xejn dwar dak il-ġid li bih jista' jnaqqas jew ixellef is-saħħa ta' dik il-garanzija;

Illi, f'materja ta' garanzija xierqa alternativa, l-piż tal-prova li jeżisti ġid ieħor li jista' jagħmel tajjeb għall-pretensjonijiet tal-intimat eżekutant jaqa' biss fuq il-parti eżekutata rikorrenti[6]. Fuq kollox, tali garanzija trid tkun waħda soda, ċara u realiżżabbli lill-eżekutant[7];

Illi għalhekk, il-Qorti ssib li fuq din il-kawżali ma ntwerietx raġuni tajba biżżejjed biex tħassar il-Mandat;

B) <u>L-ammont mitlub m'huwiex *prima facie* ġustifikat jew hu eċċessiv</u> [Art. 836(1)(d)]. L-eżekutati jinqdew bl-istess argument fuq imsemmi biex jipprovaw jiksbu t-tħassir tal-Mandat taħt din il-kawżali;

Illi l-Qorti tifhem li l-kejl li għandu jittieħed biex jitqies it-tħassir ta' Mandat kawtelatorju taħt din ir-ras huwa wieħed li jorbot il-kawżali tal-istess Mandat mal-kreditu msemmi fih. Dan ifisser li l-Qorti għandha tistħarreġ fl-ewwel lok jekk jirriżultax mad-daqqa t'għajn li l-intimati eżekutanti għandhomx bażi ta' pretensjoni, u fit-tieni lok jekk waslux biex "jillikwidaw" tali pretensjoni f'somma li taqbel mal-ammont minnhom maħluf fil-Mandat. Wieħed m'għandu qatt jinsa li f'dan il-kuntest, il-Qorti trid tkun gwidata mill-prinċipju li d-dritt għall-azzjoni ġudizzjarja m'għandux jiġi

---

[4] Ara P.A. TM **18.9.2002** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***John Żarb vs Port Cottonera Ltd.***

[5] Ara P.A. TM **5.6.2003** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Emanuel Sammut et vs Josephine Sammut***

[6] Ara P.A. GC **3.8.2001** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Dr. Tonio Fenech noe vs Dr. Patrick Spiteri pro et noe et***

[7] Ara P.A. TM **20.2.2003** fl-atti tar-Rikors fl-ismijiet ***Ranger Company Ltd vs Euro Imports Ltd.***

mxejjen jew imġarrab b'leġġerezza, u l-ieħor daqstant siewi li huwa dritt li persuna tħares l-interessi tagħha fil-milja tagħhom sakemm il-jedd sostantiv lilha kontestat jiġi definit minn Qorti[8];

Illi hija l-fehma tal-Qorti li biex ammont mitlub f'Mandat kawtelatorju jitqies bħala wieħed "eċċessiv", irid jintwera li bejn il-jedd pretiż u l-ammont maħsub li jħares dak il-jedd ikun hemm nuqqas ta' qbil lampanti li s-sens komun u ċ-ċirkostanzi tal-każ ma jistgħux iżewġu ma' xulxin. Il-fatt li ammont mitlub f'Mandat kawtelatorju ikun jidher li huwa xi ftit ogħla minn dak li, mad-daqqa t'għajn, jidher xieraq, ma jwassalx tabilfors għat-tħassir tal-Mandat li jkun iżda, l-iżjed, għat-tnaqqis tal-ammont sekwestrat[9];

Illi bla ma l-Qorti tidħol biex tikkummenta fuq materja li tolqot il-mertu tal-każ, jidher ċar li l-pretensjoni tal-eżekutanti hija dwar pretensjoni ta' rifużjonijiet ta' flejjes imħallsa indebitament u wkoll ta' ħlas ta' danni. Fl-atti tal-kawża li l-Mandat iħares il-pretensjonijiet tagħha, l-intimati eżekutanti qegħdin jippretendu rifużjoni f'somma li tlaħħaq mad-disgħa u disgħin elf euro. Mela, jekk ma' dawn wieħed jgħodd il-pretensjoni tal-likwidazzjoni tad-danni, wieħed jasal biex jara li l-ammont imsemmi fil-Mandat la huwa eċċessiv u lanqas inġustifikat;

Illi għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti ma ssibx li l-eżekutati tawha raġuni tajba biex tordna t-tħassir tal-Mandat lanqas fuq din il-kawżali;

Ċ) <u>Jekk il-garanzija mogħtija titqies mill-Qorti li tkun biżżejjed</u> [Art. 836(1)(e)]. Il-Qorti terġa' ttenni l-fehmiet tagħha dwar dak li ssemma fil-kawżali taħt l-artikolu 836(1)(ċ);

Illi għalhekk, il-Qorti ma tistax tikkonsidra t-tħassir tal-Mandat lanqas fuq din il-kawżali;

---

[8] Ara P.A. RCP **29.11.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***Vincent Merċieca vs George Galea***

[9] Ara, per eżempju, PA GV **6.12.1999** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Salvino Farruġia noe vs Exalco Holdings Ltd.***

D) Jintwera li fiċ-ċirkostanzi m'huwiex raġonevoli li l-mandat jinżamm fis-seħħ jew li huwa ġustifikabbli [Art. 836(1)(f)]. Jidher li din il-kawżali tinbena wkoll fuq dak li ssemma qabel mill-eżekutati li, madankollu, jonqsu li jsemmu li kontra tagħhom hemm pendenti l-kawża bil-pretensjonijiet tal-intimati eżekutanti;

Illi, tajjeb jew ħażin, minbarra dan biżżejjed jingħad li jekk, 'il quddiem, il-Qorti li ser tqis il-kwestjoni fil-mertu tasal għall-fehma li l-eżekutanti m'għandhomx jedd għall-ħlas fl-ammonti minnhom pretiżi, xorta waħda ma jistax jingħad li l-Mandat ma kienx ġustifikat. Is-suċċess jew telfien ta' kwestjoni fil-mertu ma tista' qatt tfisser li Mandat kawtelatorju nħareġ b'mod vessatorju jew fieragħ[10]. Allura, fil-fehma ta' din il-Qorti, il-kwestjoni ta' jekk huwiex raġonevoli li Mandat kawtelatorju jinżamm fis-seħħ jew jekk huwiex meħtieġ jew ġustifikabbli li tali Mandat jinżamm fis-seħħ ma tiddependi xejn mill-eventwali ċaħda tal-kawżali fil-mertu tat-talbiet tal-intimati eżekutanti;

Illi jingħad ukoll li id-dispożizzjoni tal-liġi taħt eżami timplika li, **wara l-ħruġ tal-Mandat,** tkun tbiddlet xi ċirkostanza li minħabba fiha ma jkunx xieraq li l-istess Mandat jibqa' (għal kollox jew in parti) fis-seħħ[11]. Din it-tifsira toħroġ mill-kliem "jinżamm" u "aktar meħtieġ" li jinsabu fl-imsemmija dispożizzjoni, liema termini t-tnejn jimplikaw li dak li qabel kien jiġġustifika l-ħruġ u ż-żamma fis-seħħ tal-Mandat issa m'għadux il-każ;

Illi għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti ma ssibx li r-rikorrenti eżekutati seħħilhom jagħtu raġuni tajba għaliex il-Mandat għandu jitħassar lanqas fuq din il-kawżali;

Illi r-rikorrenti eżekutati jitolbu wkoll ir-rimedju tal-kundanna tal-intimati eżekutanti għall-ħlas ta' penali[12]. Il-Qorti sejra issa tipprovdi dwar din it-talba;

---

[10] Ara, per eżempju, PA JSP **10.1.1992** fil-kawża fl-ismijiet ***Spiteri vs Camilleri*** u P.A. RCP **30.5.2002** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Yorkie Clothing Industry Limited vs Dr Lilian Calleja Cremona***

[11] Ara P.A. GC **3.8.2001** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Dr Tonio Fenech noe vs Dr Patrick Spiteri et noe et***

[12] Taħt l-art. 836(8)(d) tal-Kap 12

Illi dwar il-kwestjoni tal-impożizzjoni tal-penali, irid jingħad li din hija sanzjoni fakoltativa. Il-Qorti, fid-diskrezzjoni tagħha, tista' taqbel li tgħabbi lil min ikun ħareġ Mandat kawtelatorju kontra persuna, u fuq talba ta' din, b'piena ta' ħlas ta' penali. Minbarra li tali impożizzjoni hija fakultativa, irid jintwera għas-sudisfazzjon tal-Qorti li trid tkun seħħet waħda miċ-ċirkostanzi maħsubin mil-liġi biex tali sanzjoni tiġi imposta. Erbgħa (4) huma ċ-ċirkostanzi maħsuba mil-liġi f'dan ir-rigward u, ladarba huma sanzjoni punittiva, għandhom jitqiesu strettament bħala tassattivi[13]. Dwar din id-diskrezzjoni ngħad li l-Qorti hija tenuta li timponi l-penali fejn ikunu jirriżultaw l-estremi li l-liġi teżiġi biex din tkun imposta, u l-Qorti tista' biss tagħżel li ma timponix il-penali maħsuba fl-artikolu 836(8) f'każijiet estremi fejn is-sens ta' ġustizzja hekk kien jimponilha[14]. Il-penali maħsuba fl-imsemmi artikolu 836(8) tal-Kap 12 hija waħda ta' ordni pubbliku immirata li tiżgura serjeta' fil-proċess ġudizzjarju u biex ma tħallix li l-istitut tal-Mandati kawtelatorji jintuża b'abbuż. F'dan il-każ, ir-rikorrenti jsemmu tliet ċirkostanzi msemmija fl-artikolu 836(8) u jiġifieri li l-eżekutanti naqsu li jiġġġustifikaw li l-Mandat kellu jinħareġ jew li, fil-ħmistax-il jum ta' qabel ma talbu l-ħruġ tal-Mandat, naqsu li jinterpellaw lill-eżekutati għall-ħlas [836(8)(b)]; li ċ-ċirkostanzi tad-debitur eżekutat ma jurux dubju raġonevoli ta' stat ta' likwidita' jew dwar il-fakultajiet finanzjarji tagħhom [836(8)(ċ)]; u li l-Mandat inħareġ b'ħażen u b'mod fieragħ u abbużiv [836(8)(d)];

Illi dwar l-ewwel ċirkostanza, l-liġi trid li qabel ma jinħareġ Mandat (u sakemm ma jkunx hemm raġunijiet ċari ta' urġenza) l-eżekutant jitlob lid-debitur tiegħu fi żmien ħmistax-il jum, biex iħallsu d-dejn li għandu miegħu. Daqstant ieħor trid li, wara li jkun inħareġ il-Mandat, l-eżekutat jitlob lill-eżekutant biex ineħħi l-Mandat u dan tal-aħħar jonqos li jagħti raġuni tajba biex ma iżomm dak il-Mandat fis-seħħ;

---

[13] Ara P.A. TM **13.3.2003** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Cole Foods Ltd. vs Euro Imports Ltd.***

[14] App. Ċiv. **13.3.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***Joseph Rapa vs Raymond Sammut***

Illi t-talba li ssemmi l-liġi ma tridx tkun tabilfors waħda solenni fis-sura ta' att ġudizzjarju jew kawża formali[15], u biżżejjed tkun waħda verbali. Fil-każ tal-lum, ir-rikorrenti ma wrewx li huma talbu lill-eżekutanti jneħħu l-Mandat qabel ma fetħu din il-proċedura. Lanqas ma wrew (għaliex l-allegazzjoni saret minnhom) li fi żmien ħmistax-il jum qabel inħareġ il-Mandat, l-eżekutanti ma kinux "b'xi mod" talbuhom iħallsu. Għall-kuntrarju, mill-fatti li jirriżultaw, il-pretensjoni tal-eżekutanti kienet ilha ssir sa minn bosta xhur qabel u li din il-pretensjoni kienu ddeduċewha kontra l-eżekutati fis-sura ta' kawża li, sewwasew minħabba fiha, nħareġ ilMandat in kwestjoni. Min-naħa l-oħra, l-eżekutanti wrew li ż-żamma fis-seħħ tal-Mandat kienet ġustifikata għaliex ma jidhirx li l-pretensjoni tagħhom fir-Rikors Maħluf li ressqu kontra l-eżekutati hija b'xi mod ieħor kawtelata;

Illi dwar it-tieni ċirkostanza, il-Qorti tqis li r-rikorrenti ma ressqu l-ebda provi jew argumenti li minnhom l-eżekutanti ntwera li messhom ma kellhom l-ebda dubju raġonevoli dwar il-likwidita' tal-istess rikorrenti. Għall-finijiet ta' din il-kawżali, l-liġi trid mhux biss li l-parti li kontra tagħha jinħareġ il-Mandat turi li ċ-ċirkostanzi tagħha kienu hekk li ma jagħtux lok għal dubju raġonevoli dwar il-likwidita' tagħha u l-ħila tagħha finanzjarja li tħallas it-talbiet tal-kreditur, iżda trid turi wkoll li dik il-qagħda tagħha kienet magħrufa sew. L-atti tar-rikors ma juru li r-rikorrenti eżekutati għamlu xejn minn dan kollu;

Illi dwar it-tielet ċirkostanza, ir-rikorrenti wkoll jibnu din fuq l-allegazzjoni li l-ħażen tal-intimati eżekutanti joħroġ mill-fatt li l-Mandat talbuh b'ħażen u b'kattiverja. Il-Qorti qieset li diġa' ntwera li ma jeżistux ir-raġunijiet għat-tħassir tal-Mandat u li l-intimati eżekutanti kellhom raġunijiet tajbin biżżejjed biex jitolbu l-ħruġ tal-Mandat. Dan iġib l-effett li ma jistax jingħad li l-Mandat inħareġ b'ħażen, jew għal raġuni fiergħa jew inkella bil-ħsieb biss li jdejqu lir-rikorrenti eżekutati;

[15] App. Ċiv. **13.3.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***Rapa vs Sammut*** (Kollez. Vol: **LXXXV.ii.142**)

Illi l-Qorti, f'dan l-istadju u fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet diġa' magħmula iżjed 'il fuq, tasal għall-fehma li ma jirriżultawx iċ-ċirkostanzi għall-impożizzjoni tal-penali minħabba l-ħruġ tal-Mandat[16]. F'dan il-każ, il-Qorti sejra timxi wkoll fuq il-massima li l-bona fede hija preżunta u li l-ħażen irid jiġi ippruvat[17];

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tipprovdi dwar it-talbiet tar-rikorrenti eżekutati Amato billi:

Tiċħad it-talbiet tagħhom kollha, għaliex m'humiex mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt, bl-**ispejjeż kontra l-istess rikorrenti**

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------

[16] P.A. TM **5.6.2003** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Emanuel Sammut et vs Josephine Sammut***

[17] Ara, per eżempju, App. Ċiv **7.7.1920** fil-kawża fl-ismijiet ***Miller Blacker pro et noe vs Howard*** (Kollez. Vol: **XXIV.i.554**)